

Fritidspedagogik: Språk och matematik i fritidshemmet (6hp)

STUDIEHANDLEDNING

Termin 4: VT26

Kurskod: 9EF511 (6 hp)

Institutionen för beteendevetenskap och lärande (IBL)

Innehåll

Välkommen till kursen!	3
Kursmål och provkoder	3
Kursens upplägg och arbetsformer	3
Lisam.....	4
Fältuppgifter	4
Seminarier	4
Kursmoment.....	4
Examinationer	5
SRE1, Individuell skriftlig uppgift (6 hp, U-G-VG)	5
Bedömningsgrunder, SRE1	5
Datum för examination	6
Fusk och plagiat.....	6
Kursutvärdering.....	7
Obligatorisk kurslitteratur	8
Böcker.....	8
Vetenskapliga artiklar.....	8
Styrdokument och artiklar utgivna av Skolverket	8

Välkommen till kursen!

I den här studiehandledning finner du viktig information om kursens innehåll, mål, upplägg och arbetsformer. Studiehandledningen är tänkt att tillsammans med kursplan, schema och kursrummet på Lisam utgöra grunden för planering och genomförande av arbetet i kursen.

I kursen behandlas olika aspekter av elevers kommunikation, språkliga och matematiska lärande i fritidshemmet. Kursen fokuserar både på hur språkliga, kommunikativa och matematiska aspekter kan utgöra undervisningsinnehåll samt uppmärksammas i informella sammanhang som lek och vardagligt samspel. Vidare identifieras arenor och rum för språklig och matematisk utveckling och lärande. I kursen prövar studenten att genomföra olika språkliga och matematiska aktiviteter avsedda för fritidshemmet. I kursen berörs också fritidshemmets uppdrag att arbeta med kommunikation, språk och matematik utifrån en fritidspedagogisk utgångspunkt, och olika didaktiska verktyg presenteras och diskuteras.

Kursansvarig: Kirsten Stoewer, kirsten.stoewer@liu.se

Biträdande kursansvarig: Johanna Andersson, johanna.andersson@liu.se

Kursmål och provkoder

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- Redogöra för olika aspekter som är av grundläggande betydelse för läs- och skrivinlärning i fritidshemmets verksamhet
- Redogöra för olika aspekter av matematik i fritidshemmets verksamhet
- Identifiera arenor och rum för språkligt och matematiskt lärande i fritidshemmet
- Redogöra för hur lärare i fritidshem kan arbeta för att främja elevers språkliga och kommunikativa utveckling
- Diskutera didaktiska aspekter kring hur undervisning med språk och matematiskt innehåll kan organiseras så att varje elevs lärande och utveckling främjas

Provkod	Benämning	Omfattning	Betygsskala
SRE1	Individuell skriftlig uppgift	6 hp	U-G-VG

Kursens upplägg och arbetsformer

Kursen går på trekvartsfart (75% studietakt) vecka 4 till och med v. 8.

Kursens schemalagda moment äger rum på fredagar. Övriga dagar förväntas du studera på egen hand motsvarande 30 timmar i veckan. I kursen ingår seminarier, föreläsningar, gruppdiskussioner och individuella uppgifter. För att kunna tillgodogöra dig av kursens innehåll och för att göra kursen så givande som möjligt för alla är det viktigt att komma på samtliga seminarier och delta aktivt i kursen. Läs den angivna litteraturen i förväg och kom förberedd till seminarierna.

Lisam

Kurskommunikationen sker via Lisam. På Lisam finns kursplan, kursöversikt och viktiga dokument. Där får du också löpande information om kursen. För att ta del av aktuell information är det mycket viktigt att du med jämna mellanrum loggar in på Lisam. Lisam används vid inlämning av den skriftliga uppgiften SRE1.

Fältuppgifter

I kursen förväntas du utföra fyra fältuppgifter. Dessa gör du på din arbetsplats **innan vi träffas på innedagen** på campus. Fältuppgifterna har som syfte att hjälpa dig att koppla teori och praktik, och bearbeta innehållet i kursen. Varje fältuppgift har koppling till veckans tema, litteratur, och begrepp. Fältuppgifterna är därför också tänkta som ett stöd inför den skriftliga uppgiften (SRE1). Vi diskuterar hur det gått med fältuppgiften under seminarierna på innedagen. Ta med dina anteckningar.

Seminarier

Syftet med litteraturseminarierna är att du ska få möjlighet att diskutera och fördjupa dig i litteraturen och olika teoretiska perspektiv inom språk och matematik i fritidshemmet. Detta förutsätter att du förbereder dig inför litteraturseminarierna genom att läsa angivna texter för att kunna reflektera över deras innehåll och centrala begrepp tillsammans med dina medstudenter. Glöm inte att ha litteraturen och dina anteckningar med under seminarierna!

Kursmoment

(En utförlig beskrivning av kursens alla veckor, inklusive förberedelseuppgifter ges på Lisam under *Kursöversikt*. Vissa ändringar och tillägg kan komma.)

Varje litteraturseminarium delas in i två pass under innedagen. Kursens första två veckor (v. 4 & 5) fokuserar på främst på **matematik** i fritidshemmet. Därefter (v. 6 & 7) kommer fokus vara på olika aspekter av **språk**. På sista seminariet vecka 8 knyter vi samman ämnesområdena språk och matematik.

VECKA	SEMINARIUM
-------	------------

	Kursintroduktion
--	------------------

	Litteraturseminarium 1: Tema: Vad är matematik?
5	Litteraturseminarium 2 Tema: Att arbeta med matematik i fritidshemmet
6	Litteraturseminarium 3 Tema: Språk, samspel, samtal
7	Litteraturseminarium 4 Tema: Högläsning, berättande, skriftspråkliga praktiker i fritidshemmet
8	Seminarium 5 Tema: Undervisning med språk & matematik i fritidshemmet

Examinationer

SRE1, Individuell skriftlig uppgift (6 hp, U-G-VG)

Den individuella skriftliga texten syftar till att den studerande, med utgångspunkt i kursens litteratur, ska redogöra för grundläggande aspekter av språk (inklusive läs- och skrivinlärning), kommunikation och matematik med relevans för fritidshemmets verksamhet. Syftet är också att redogöra för hur lärare i fritidshemmet kan arbeta med språkligt och matematiskt lärande i verksamheten samt att diskutera hur undervisning med språk och matematiskt innehåll kan organiseras för att främja varje elevs lärande.

Uppgiften beskrivs mer utförligt på Lisam.

Uppgiften examinerar kursens alla lärandemål. Texten ska skrivas självständigt och med egna ord av studenten. Det är inte tillåtet att använda generativ AI för att skriva delar eller hela texten.

Bedömningsgrunder, SRE1

För betyget godkänt (G):

- Den studerande redogör för olika aspekter som är av grundläggande betydelse för läs- och skrivinlärning i fritidshemmets verksamhet.

- Den studerande redogör för olika aspekter av matematik i fritidshemmets verksamhet.
- Den studerande identifierar arenor och rum för språkligt och matematiskt lärande i fritidshemmet.
- Den studerande redogör för hur lärare i fritidshem kan arbeta för att främja elevers språkliga och kommunikativa utveckling.
- Den studerande diskuterar hur undervisning med språk och matematiskt innehåll kan organiseras så att varje elevs lärande och utveckling främjas.
- Texten är förankrad i relevanta delar av den angivna litteraturen.
- Den studerande skriver en text med angiven utformning och omfång, god språklig standard, och som har godkänt referensteknik, enligt instruktionerna.

För betyget väl godkänt (VG) ska samtliga betygsriterier för G uppfyllas. Utöver dessa krävs att ovanstående redogörelser och diskussion görs på ett nyanserat och självständigt sätt.

Texten ska vara omfatta ca 2500 ord, exklusive referenser, och lämnas in på Lisam som en Word- eller PDF-fil. I uppgiften används APA-systemet med **tillägg om att löpande hänvisa till sidor i litteraturen**.

Datum för examination

Provkod	Tillfälle 1	Tillfälle 2	Tillfälle 3
SRE1	22/2	12/4	17/5

Därefter ges tillfälle till omexamination nästa gång kursen ges (vt 2027).

Det är inte möjligt för studenter som fått betyget godkänt att skriva om uppgiften. Du som efter det första examinationstillfället inte är godkänd på uppgiften erbjuds två tillfällen för omexamination.

Studenter med intyg från funktionshinderkoordinator ska lämna in sitt intyg till kursansvarig för påseende vid kursstart. Examinator är den som beslutar om rekommendationer i intyget är tillämpliga.

Fusk och plagiat

Definitionen av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §):

”Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas”.

På bibliotekets hemsida finns mer information om plagiat och hur du kan undvika att riskera att plagiera: <https://liu.se/artikel/plagiering-upphovsratt>.

Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda examinator när en studieprestation ska bedömas. Som otillåtet hjälpmedel räknas texter skrivna av annan

person än undertecknad student men även självplagiering. Text som är genererad av en **AI-tjänst** räknas också som otillåtet hjälpmedel och försök till att vilseleda. Mer om användning av generativ AI i utbildning finns att läsa här: <https://liuonline.sharepoint.com/sites/student-rattigheter-och-skyldigheter/SitePages/generativ-ai-i-utbildning.aspx?Mode=Edit>

För att upptäcka plagiat skickas alla examinationsuppgifter till en nätbaserad tjänst för att jämföra en students text med andra texter som ligger lagrade i databaser och på Internet. Om en examiner misstänker att en student fuskat ska hen anmäla det till Linköpings universitets disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om eventuella disciplinära åtgärder. Här kan du läsa om vad som är en disciplinförseelse och vad som händer vid fusk: <https://liuonline.sharepoint.com/sites/student-under-studietiden/SitePages/Fusk-och-plagiat.aspx>

Kursutvärdering

Utvärdering av kursen sker efter dess slut via det elektroniska kursutvärderingssystemet EvaliUate. Den studerande får då automatiskt en påminnelse om detta. För att kunna utveckla kursen och göra den bättre, ombeds alla studerande att fylla i denna för de ansvariga så viktiga enkät.

Obligatorisk kurslitteratur

(Listan är indelad i böcker, vetenskapliga artiklar, och texter utgivna av Skolverket)

Böcker

Andersson, B. Damber, U., Hermansson, C., Jendis, M. (2022). *Fritidshemmet som språkande, läsande och skrivande arena*. (Första upplagan). Gleerups

Bergius, B., & Emanuelsson, L. (2008). *Hur många prickar har en gepard?: unga elever upptäcker matematik*. Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM).

Elvstrand, H., Lago, L., & Simonsson, M. (Red.) (2019). *Fritidshemmets möjligheter: Att arbeta fritidspedagogiskt*. Studentlitteratur. [Valda kapitel.]

Gjems L. (2011). *Barn samtalar sig till kunskap* (1. uppl.) Studentlitteratur AB. [Vi läser s. 71-83. Sidorna finns på Lisam.]

Heimer, M. (2021). *Läsa för livet: högläsning och läsning i F-6 och fritidshem*. (Upplaga 1). Studentlitteratur.

Pihlgren, A.S. (2023). *Matematikdidaktik i fritidshemmet: att lära medan livet levs* (Första utgåvan). Natur & Kultur.

Wallin, A. (2022). *Fritidshemmets matematik: Möten som räknas* (PhD dissertation, Institutionen för ämnesdidaktik, Stockholms universitet). [Valda delar läses. Avhandlingen kan laddas ner via följande länk: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-203369>]

Vetenskapliga artiklar

Dahlström, H., Damber, U., Gidlund, U., Widmark Saari, C., & Norberg, M. (2023). Literacy i fritidshemmet: En studie om förutsättningar för literacy i svenska fritidshem. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 41(4). <https://doi.org/10.23865/barn.v41.5211>

Samuelsson, J. (2006). Lärarstudenters emotioner för skolmatematik. *Journal of Research in Teacher Education*, 2, 85-103.

Samuelsson, J. (2007). Matematik i grundskolan. I A. Engström, M. Engvall & J. Samuelsson (Red). *Att leda den tidiga matematikundervisningen* (17-42). Skapande vetande nr 5.

Styrdokument och artiklar utgivna av Skolverket

Andréasson, A. & Sandell Ring, A. (u.å). Ordförädets betydelse för språk-, läs- och skrivutveckling. Skolverket. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/ordforradets-betydelse-for-sprak--las--och-skrivutveckling>

Otterup, T. (u. å.), Flerspråkighet som resurs. Skolverket. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/flersprakighet-som-resurs-for-alla-aldrar>

Skolverket (2018). *Förskoleklassens matematik*. Matematiska aktiviteter (Räkna, Mäta, Designa, Lokalisera, Leka, Förklara).

Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022*. Skolverket